

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Bygdefolk for Rovdyr
Vikabakken 4
2420 TRYSIL

Deres ref

Vår ref
13/58

Dato
01.02.2013

Avgjørelse av klage på vedtak om kvotejakt på gaupe i region 8 i 2013

Miljøverndepartementet viser til klage datert 3. januar 2013 fra Bygdefolk for rovdyr. Det klages på rovviltnemnda i region 8 sitt vedtak av 2. november 2012, offentliggjort 14. desember 2012, om kvotejakt på gaupe i 2013.

Klagen er behandlet etter lov av 29. mai 1981 nr. 38 om viltet (viltloven) § 9, lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 16, jf. § 77 og lovkapittel II Alminnelige bestemmelser om bærekraftig bruk, og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 1, 4, 7 og 11.

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket til rovviltnemnda i region 8 (Troms og Finnmark) om kvote for jakt på gaupe i region 8 i 2013. Vedtaket ivaretar de ulike hensynene i saken og er i overensstemmelse med bestemmelsene i naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 1, 4, 7 og 11.

På grunn av regelen om fratrekk ved irregulær avgang etter at vedtak om kvote er fattet, jf rovviltforskriften § 7, blir den totale kvoten ved jaktstart 1. februar 26 gauper. I Troms og den delen av region 7 (Nordland) som omfattes av kvotevedtaket i region 8 kan det dermed felles 9 gauper uten hunddyrbegrensning, hvorav en av disse i områder med mål om yngling (A-området), dette dyret kan være et voksent hunddyr. I Finnmark kan det felles 17 gauper, hvorav 14 gauper uten hunddyrkvote i områder uten mål om yngling (B-området). I områder med mål om yngling (A-området) kan det felles 3 gauper, hvorav inntil ett voksent hunddyr.

Postadresse

Kontoradresse

Telefon
22 24 90 90
Org no.

Telefaks

Saksbehandler
Mette Svenningsen

postmottak@md.dep.no <http://www.md.dep.no/>

972 417 882

Saksgang

Rovviltnemnda i region 8 (Troms og Finnmark) vedtok 2. november en totalkvote på 28 gauper for kvotejakt på gaupe i region 8 i 2013. Av denne kvoten er 10 gauper fordelt til Troms og fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken. To av disse kan felles i A-området for gaupe i Troms og i den delen av Narvik kommune som er øst for E6 på strekningen mellom Tromsgrensa og Bjerkvik, og nord for grensedragningen fra Rombaken til svenskegrensa, hvorav inntil ett voksent hundyr. 15 gauper er fordelt til B-området i Finnmark, og tre gauper kan felles i A-området i Finnmark, hvorav inntil ett voksent hundyr. Vedtaket ble offentliggjort 14. desember 2012. I brev av 1. januar 2013 tar Bygdefolk for rovdyr opp vedtaksdato for kvotefastsettelse. Bygdefolk for rovdyr får opplyst over telefon fra fylkesmannen i Troms at vedtaket ble gjort offentlig 14. desember, og at klagefristen utløper 4. januar 2013. Dette ble også presisert i e-post fra departementet 4. januar 2013. Vedtaket ble påklaget av Bygdefolk for rovdyr i brev datert 3. januar 2013, og oversendt departementet i e-post av 4. januar 2013.

Rovviltnemnda i region 8 har vurdert klagens innhold, og opprettholder sitt vedtak av 2. november 2012. Klagen ble oversendt Miljøverndepartementet i brev datert 18. januar 2013 for endelig avgjørelse i saken, jf. rovviltforskriften § 18. Kopi av rovviltnemndas oversendelse til Miljøverndepartementet er sendt klager. Klagen er fremmet innenfor den alminnelige klagefristen etter forvaltningslovens § 29 første ledd.

I tråd med rovviltforskriften § 18 første ledd annet punktum har Direktoratet for naturforvaltning gitt en faglig tilråding i brev av 22. januar 2013.

Bygdefolk for rovdyr oversendte merknader til rovviltnemnda i region 8 sin behandling av klagen i brev av 24. januar 2013.

Klagers anførsler

Bygdefolk for rovdyr anfører innledningsvis at det ikke oppgis en klar vedtaksdato i vedtak fra rovviltnemnda i region 8. Klager oppfordrer nemnda til å være tydeligere med heading og vedtaksdato for ettertiden, slik andre rovviltregioner opererer med.

Klager mener generelt at de bestandsmål som foreligger både nasjonalt og regionalt er for lave om man ønsker levedyktige bestander av rovdyr. Basert på faglitteraturen for beregning av levedyktige bestander (MVP) må bestandsmålene være langt høyere for å kunne betraktes som levedyktige bestander.

Klager anfører videre at med så små bestandsmål som vi har i Norge er det desto viktigere at man bruker tallene på rett måte.

Klager viser til samarbeidsavtalen mellom region 7 og 8, og påpeker betydningen av at den fastsatte kvoten som omfatter deler av region 7 må belastes denne regionen, for å oppnå bestandsmålene for de to regionene på henholdsvis 10 og 10 familiegrupper.

Klager anfører videre to hovedpoeng:

” 1) Det første tar utgangspunkt i bestandsgrunnlaget før jakta i 2013 (NML § 8, kunnskapsgrunnlaget). Når en skal beregne antall enkeltindivider ut fra antall ynglinger (i 2012), må en multiplisere dette antallet med en omregningsfaktor, et tall som forteller hvor mange gauper en yngling innbefatter (mor + unger + reproduktiv hann + estimert antall overlevende fjorårsunger som ikke har fått reproduksjonsstatus ennå). Dette tallet er noe forskjellig fra områder med stor rådyrtetthet (stor byttedyrtilgang) sammenlignet med områder med lav rådyrtetthet. Men for enkelthets skyld har man i denne typen utregninger brukt 5,87 i saueområder, mens 6,14 har vært vanlig i reinbeiteområder. Når det gjelder region 8, burde en vel bruke begge deler med et gjennomsnitt på ca 6, men vi godtar under tvil at det brukes 6,14 for hele regionen.

Dersom vi altså bruker 6,14 som omregningsfaktor (NINA rapport 774) og multipliserer med bestandstallet for 2012, som er 13 ynglinger, vil vi omregnet til antall individer få $13 \times 6,14 = 79,82$. Det vil altså si at med en avgang på 26 gauper vil gaupebestanden synke til ca $80 - 26 = 54$ gauper. Disse 54 gaupene tilsvarer $53,82 : 6,14 = 8,77$ familiegrupper. Nå sier lovgrunnlaget at bestanden skal forvaltes nærmest mulig bestandsmålet på 10 familiegrupper. Med en kvote på 19 dyr i stedet for 26 vil regnestykket bli $(6,14 \times 13 - 19) : 6,14 = (79,82 - 19) : 6,14 = 9,91$ og tilsvarende $(6,14 \times 13 - 18) : 6,14 = 10,07$ med en kvote på 18 dyr. Vi ser altså at det ikke går an å ha et større uttak enn 18 dyr hvis en skal holde seg nærmest mulig over bestandsmålet. Over telefon bekrefter Jan Paul Bolstad i DN at en ikke kan legge til reproduksjonen som kommer i mai – juni. Denne kommer etter at jakta er over. Dette bekrefter Morten Kjørstad i Rovdata. Dette reproduksjonstillegget får betydning for kvotejakta i 2014 ikke for den kommende jakta i 2013. Jeg har selvfølgelig fått lov til å henvise til dem.

Konklusjon: Vi mener at kvoten dermed ikke kan overstige $18 + 2$ (Nordland nord) = 20 i region 8 ved årets jakt, i stedet for $26 + 2 = 28$ som vedtaket opererer med.

2) Det neste viktige punktet vårt, som både har med kunnskapsgrunnlaget (NML § 8) og ”føre-var prinsippet” (NML § 9), er antall hodyr som står på hodyrkvoten. For framtidige prognoser vil en høy andel hodyr på kvoten, skape stor grad av usikkerhet om antall vellykkete ynglinger, noe som også viser seg på prognosemodellen.

Prognosen på landsbasis for 2013 tyder på at antall familiegrupper før jakt til neste år (70 familiegrupper) vil ligge på nivå med det man hadde før jakt i år (69 familiegrupper). Gitt denne bestandsstørrelsen i 2013 gir prognosemodellen størst sannsynlighet for å havne på det nasjonale bestandsmålet i 2014 med et uttak på en plass mellom 30–45 voksne hunngauper i 2013.

Det skulle ikke være vanskelig å kunne se at et uttak på 77 tisper er et ukontrollerbart stort uttak som ville bringe antall familiegrupper langt under bestandsmålet. Her

snakker vi om en veldig redusert sjanse for ynglinger i 2013. Punkttestimatet for uttak av 45 hodyr er 62 familiegrupper. Punkttestimatet for 60 hodyr havner under 55 familiegrupper, dvs. et punkttestimat som havner langt ned på 40-tallet med 77 hodyr. Så egentlig taler uttaket på 77 tisper for seg selv. Det er langt over det akseptable hvis en ønsker å ha noenlunde kontakt med bestandsmålet. Et konfidensintervall på 75 %, som strekker seg over 30 familiegrupper, vil faktisk med så mye som 77 hogauper, helt og fullstendig falle under det nasjonale bestandsmålet. Så antall hogauper på kvoten må naturlig nok reduseres ned til under 40 nasjonalt. Vi vurderer det slik at skal en være i nærheten av dette, må en redusere antall hodyr med 20 til under 8 på hodyrkvoten for region 8. I tillegg er det klart at MD må ta en titt på region 6 som også tillater alt for mange hodyr. Selv om det ikke er en del av denne klagen, vil jeg hevde at hodyrkvoten i region 6 ikke kan overstige 15 for kommende kvotejakt. Ved reduksjon i region 6 og 8 med disse tallene, vil en havne med et uttak på rundt 40 hodyr på landsbasis. Hvis ikke bryter en med både kunnskapsgrunnlaget (NML § 8) og "føre-var prinsippet" (NML § 9).

Oppsummert henstiller vi sterkt om følgende endringer:

- 1) Antall gauper på kvoten i region 8 bør reduseres fra 28 til 20 (inkl. 2 for Nordland Nord) for ikke å havne under bestandsmålet.**
- 2) Både regionalt for rovviltregion 8, en hodyrkvote på 26 av 28, og nasjonalt med en total hodyrkvote på 77, skaper de høye hodyrkvotene en urimelig stor grad av usikkerhet om hvor vellykket kommende reproduksjon kommer til å bli, og derfor må hodyrkvoten for region 8 være maks 8, mens den nasjonale ikke bør overstige 40 hodyr."**

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda anfører følgende:

Klage på vedtaksdato

Rovviltnemnda i region 8 ser at dato for når vedtaket er gjort offentlig tilgjengelig må gå mer tydelig frem enn det har gjort tidligere, her vil vi skjerpe rutineene. Rovviltnemnda beklager ulempene dette har medført. Denne gangen ble det ved forespørsel den 16.12.2012 opplyst over telefon at vedtaket var gjort offentlig tilgjengelig 14.12.2012. Etter dette ble vedtaksdato påklaget. I dette tilfellet er rovviltnemnda enig med Bygdefolk for rovdyr i når klagefrist skulle være (4.1.2013).

Klage på gaupekvote

Til Bygdefolk for rovdyr sin generelle betraktning om at de bestandsmålene som foreligger både nasjonalt og regionalt er for lave om man ønsker levedyktige bestander av rovdyr, og til deres påstand om at det basert på faglitteratur for beregning av *minste levedyktige populasjonsstørrelse* (MVP; minimum viable populations) er nødvendig med langt høyere bestandsmål for å kunne betrakte bestandene som levedyktige, vil rovviltnemnda bemerke at rovviltnemnda gjør sitt beste for å forvalte gaupebestanden

så presist som mulig rundt bestandsmålet som regionen har fått tildelt. Rovviltnemnda vil vise til NINA Rapport 63 hvor det i sammendraget er skrevet følgende:

Det er åpenbart at naturforvaltning ikke kun kan foregå på en enkelt skala - enten den er lokal, nasjonal, global eller et sted midt i mellom. Det er behov for å betrakte alle skalaer, der ulike beslutninger passer på ulike nivå. Naturforvaltningen må sees på som et sammenvevd hierarki der de øvre nivåene definerer overordnede mål og generelle rammer, og de understående nivåene har ansvar for utforming av mer detaljert og lokalt tilpassede forvaltningsgrep innenfor disse rammene. En slik tilnærming gir «frihet under ansvar». Dette er også i tråd med det såkalte nærhetsprinsippet i EU. Fremtidens utfordring er å sikre effektiv koordinering av forvaltning over mange ulike skalaer, og å sikre demokratisk representasjon fra de lavere (lokale) nivåene i den overordnede beslutningstakingen.

Dersom rovviltnemnda ikke lykkes med oppgaven å holde bestanden så nær bestandsmålet som mulig, da er det to muligheter: bestanden er for høy, eller den er for lav. Forskjellen her er at dersom bestanden blir for lav, da mister rovviltnemnda sin forvaltningsmyndighet på denne arten. Men dersom bestanden er for høy, beholder rovviltnemnda sin forvaltningsmyndighet. Det er altså en mekanisme som slår inn dersom bestanden beskattes for hardt. Rovviltnemnda forventer at det er tillitt til den lokale forvaltningskunnskap som rovviltnemnda besitter.

Samarbeidsavtale mellom region 7 og region 8

Rovviltnemnda ønsker å oppklare at samarbeidsavtalen med region 7 ikke rører ved bestandsmålene for de ulike regionene, den rører heller ikke ved regiongrensen når en beregner hvor mange familiegrupper en har i de ulike regionene. Samarbeidsavtalen gir rovviltnemnda i region 8 myndighet til å fatte vedtak om kvote for et område nord i Nordland, når rovviltnemnda gjør dette ser den til bestandssituasjonen for gaupe i området, fastsatt bestandsmål for gaupe i Nordland, føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland og til tapssituasjonen for sau og rein i området. Gaupefamilier som registreres i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall familiegrupper i region 8, de telles fortsatt inn i antall familiegrupper i region 7. Det nye er at kvoten administreres fra region 8, skutte gauper belastes kvoten for region 8. En viktig årsak til denne ordningen er at det i dette området, i stor grad er de samme gaupene som bruker begge regionene. Rombaken—svenkegrensa er en mer naturlig forvaltningsgrense.

Beregning av bestandsstørrelse

Ved beregning av bestandsstørrelse basert på antall familiegrupper bruker rovviltnemnda de best tilgjengelige data, trolig vil det komme nye data på dette ganske snart, men inntil da forholder rovviltnemnda seg til de data som i: *Estimating total Lynx lynx population size from censuses of family groups, Andrén m. fl. (2002)* danner grunnlaget for byttedyrkategoriene: «Høy» fra Bergslagen, «Lav» fra Hedmark og «Tamrein» fra Sarek, disse er vist i figur 2 i NINA Fagrapport 59: *Utredninger i forbindelse med ny rovviltmelding, Gaupe - Bestandsdynamikk, bestandsutvikling og*

høstingsstrategier. Når Rovdata beregner hvor mange familiegrupper som finnes i Norge, slik de gjør i NINA Rapport 859: *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2012*, da ganger de antall registrerte familiegrupper med forhåndstallene for antall individer per familiegruppe, avhengig av hvor i Norge gaupefamilien er registrert (6,14 for alt nord for Brønnøysund). Videre ligger det en viss usikkerhet i beregningen av hvilke registreringer som dreier seg om samme familiegruppe. Også her benytter Rovdata ulike avstandsregler, som avhenger av hvilken byttedyrkategori området hvor registreringer er gjort sokner til. I NINA rapport 774 er forhåndstallet 6,14 benyttet.

Rovviltnemnda mener det er antall familiegrupper som blir registrert i løpet av registreringsperioden som skal si hvor mange familiegrupper regionen har det enkelte rovviltår (rovviltnemnda regner et rovviltår fra 1. juni til 31. mai). Bestandsmålet for regionen er ti årlige registreringer av unike familiegrupper, det er denne bestanden som skal forvaltes ved kvotejakt. Målet med kvotejakta 2013 er at det i regionen skal registreres eksakt ti familiegrupper i løpet av registreringsperioden 2013/2014, for å oppnå dette må det tas hensyn til forventet tilvekst. Den norske overvåkingen av gaupe beregner antall familiegrupper av gaupe før jakt.

Hunndyrkvote

Ut fra erfaringer de siste år så blir det skutt omtrent like mange hunndyr som hanndyr ved kvotejakt på gaupe, ved jakt er det svært vanskelig å skille mellom årsunger og voksne, og det er svært vanskelig å skille mellom hunndyr og hanndyr. Jf. forvaltningsplan for rovvilt i region 8 vedtatt 21.9.2007 er det i forvaltningssone A at rovviltarten skal forvaltes slik at det regionale bestandsmålet nås og opprettholdes. Jf. forvaltningsplan for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, er det satt av prioriterte rovviltområder: I disse områdene vil en måtte akseptere tap til rovvilt og terskelen for å felle rovdyr i disse områdene vil være vesentlig høyere enn utenfor. I samarbeidsområdet mellom region 7 og 8 inngår Kopparfjellet i prioritert rovviltområde for gaupe, dette området er øst for E6 og har i påklagd vedtak samme status som A-området for gaupe i region 8. I A-området for gaupe i region 8 er den totale kvoten på voksne tisper to, derav en i Finnmark. I samarbeidsområdet som i Nordland er vest for E6 er det jf. forvaltningsplanen for region 7 ikke ønskelig med forekomst av gaupe, dette område har i påklagd vedtak samme status som B-området i Troms. I B-området i Troms er det jf. forvaltningsplan for region 8 ikke ønskelig med gaupe. Siden det ikke er ønskelig med gaupe som utgjør et skadepotensial i B-områdene har ikke rovviltnemnda satt noen hunndyrkvote her. Det er altså en teoretisk mulighet for at det av en kvote på totalt 28 gauper kan felles 25 voksne tisper. Dette kommer ikke til å skje, skulle fordelingen av felte hunndyr og hanndyr utover i jakta vise seg å bli skjev, har Fylkesmannen i samråd med leder av nemnda mulighet til å stanse jakta. Rovviltnemnda regner med det vil bli skutt omtrent like mange hunndyr som hanndyr. Sannsynligvis vil flere av hunndyrene og hanndyrene som skytes ikke være voksne dyr.

Konklusjon

Rovviltnemnda tar til etterretning at den for ettertiden må være flinkere med tydelig å få frem dato for når vedtakene blir gjort offentlig tilgjengelig. Rovviltnemnda gjør sitt beste for å forvalte gaupebestanden så presist som mulig rundt bestandsmålet som regionen har fått tildelt. Det nye som følger av samarbeidsavtalen mellom region 7 og 8 er at kvoten administreres fra region 8, skutte gauper belastes kvoten for region 8. Rovviltnemnda forholder seg til at den norske overvåkingen av gaupe beregner antall familiegrupper av gaupe før jakt. I A-området for gaupe, hvor bestandsmålet skal opprettholdes er hunndyrkvoten satt til to voksne hunndyr, dette er restriktivt. I B-området, hvor det ikke er ønskelig med gaupe som utgjør et skadepotensial på sau og rein, er det ikke satt hunndyrkvote, men det er satt en totalkvote.

Rovviltnemnda i region 8 mener at kvoten for jakt på gaupe er i tråd med regjeringens mål for forvaltningen av gaupe. Nemnda kan ikke se at klagen tilfører saken nye momenter som gir grunnlag for å endre vedtaket. Saken oversendes Miljøverndepartementet for endelig avgjørelse.

Direktoratet for naturforvaltnings faglige tilråding

I brev av 22. januar 2013 uttaler direktoratet følgende:

"Rovviltforskriften § 7 annet ledd regulerer hva rovviltnemnda skal legge vekt på når nemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe. Det følger av kommentarene til § 7 annet ledd at:

"Ved vurdering av felling eller jakt skal rovviltnemnden gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Kravet til presisjon i forvaltningsvedtak både med hensyn til bruk av skadefellingstillatelser og kvotejakt/lisensfelling øker jo nærmere ned mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes."

Direktoratets faglige tilråding i denne saken knytter seg til å vurdere gaupebestandens status og forventede utvikling i region 8 og vurdere sannsynligheten for at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 10 ynglinger i regionen. Vurderingene knyttet til den forventede utviklingen av gaupebestanden i regionen tar utgangspunkt i at vedtatte kvote effektueres.

Rovviltnemnda i region 8 har fattet en kvote på 28 gauper for kvotejakt i 2013, fordelt med 23 gauper uten hunndyrkvote i områder uten mål om yngling av gaupe, og 5 gauper med en hunndyrkvote på 2 voksne gauper i områder med mål om yngling. Kvoten på 10 gauper i Troms fylke gjelder også for fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombakken.

Om overvåking av gaupe og bestandssituasjonen i Norge og innenfor region 8:

Rovdata har ansvaret for formidling, drift og utvikling av det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt. Rovdata er den sentrale leverandør av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd. NINA rapport 859: Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2012 gir den siste oppdaterte oversikten over antall dokumenterte ynglinger av gaupe i hver region, og for hele landet. Årene 2010, 2011 og 2012 er det registrert henholdsvis 80, 74 og 69 ynglinger av gaupe på landsbasis. Antallet ynglinger i 2012 tilsvarer en estimert minimum totalbestand på 384-408 dyr. Direktoratet konstaterer at det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger av gaupe på landsbasis ble nådd i 2012. Det er den siste treårsperioden registrert henholdsvis 15, 11,5 og 13 ynglinger av gaupe i region 8. Gjennomsnittet er på 13,2 ynglinger, og bestandsmålet på 10 årlige ynglinger er følgelig nådd.

Om gaupas forventede utvikling innenfor region 8:

Norsk institutt for naturforskning (NINA) introduserte i 2011 prognosemodell for beregning av bestanden av gaupe i Norge (NINA rapport 774). Modellen kan benyttes til å forutsi bestandsstørrelse av gaupe fremover i tid, samt å beregne hvilken effekt ulike jaktuttak vil ha på bestanden før jakt den påfølgende vinteren. Dette som en hjelp til å redusere utfordringene med å stabilisere utviklingen av gaupebestanden, siden en tidligere har vært nødt til å ta utgangspunkt i fjorårets familiegruppetellinger når årets kvoter skal fastsettes. Modellen baserer seg på tidsserien med tellinger av familiegrupper og uttak av gauper bakover i tid for å beregne en prognose fremover i tid.

Prognosemodellen er videreført i NINA rapport 859 for å gi den siste oppdaterte oversikten over bestandsutviklingen av gaupe fremover i tid. Rapporten viser at for landet som helhet kan en forvente en liten oppgang i antall familiegrupper fra 69 familiegrupper før jakt i 2012 til 70 (60-82) familiegrupper før jakt i 2013. Det er estimert 27 % sannsynlighet for at gaupebestanden før jakt i 2013 vil være under det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 65 familiegrupper av gaupe. For region 8 viser prognosen at bestanden vil holde seg stabil på 13 familiegrupper (usikkerhetsintervall mellom 8 – 19 fam.gr.) før jakt i 2013. Det er estimert 23 % sannsynlighet for at gaupebestanden før jakt i 2013, vil være under det fastsatte bestandsmålet på 10 årlige familiegrupper.

Det er viktig å understreke at usikkerheten i estimatene til modellen er større for de regionspesifikke prognosene enn for landet som helhet. Antall familiegrupper er mindre enn for hele landet, og i enkelte regioner er det svært små tall. Dette betyr at den usikkerheten som eksisterer rundt observasjoner av familiegrupper spiller en større rolle jo mindre tall man opererer med. Små bestander er også mer påvirket av mellomårsvariasjoner i f.eks fødsels- og dødsrater, som igjen ikke vil fanges like godt opp i prognosemodellen som i den ordinære overvåkingen.

Prognosemodellen kan videre anvendes til å beregne hvor store uttak en region kan ha, når regionen befinner seg i nærheten av bestandsmålet og det er ønskelig med en

stabilisert bestand. For landet som helhet viser modellen at en kan høste 0,43 voksne hunndyr pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. Modellen viser også at en kan høste 1,27 gauper pr registrerte familiegruppe hvis en ønsker en stabilisert bestand rundt bestandsmålet. For å holde en stabilisert bestand i region 8 på 10 familiegrupper av gaupe gir modellen et estimert totaluttak på 13 gauper hvorav totalt 4 voksne hunndyr.

Direktoratets vurdering og faglige tilråding

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Direktoratet har i sin faglige tilråding lagt vekt på NINA rapport 859 med rapporterte tall for bestandsstatus i 2012 og prognoser for 2013. Prognosemodellen vil ikke med 100 % sikkerhet kunne forutsi utviklingen i gaupebestanden, men vi kan gi en sannsynlighetsfordeling for ulike utfall. Etter direktoratets vurdering er dette den best tilgjengelige kunnskapen om gaupas bestandssituasjon før jakt i 2013. Alternativet er å ta utgangspunkt i fjorårets familiegrupperegistreringer når årets kvoter skal fastsettes.

Region 8 skal oppfylle det nasjonale bestandsmålet på 10 årlige familiegrupper av gaupe og rovviltnemnda har vedtatt en forvaltningsplan som beskriver i hvilke områder av regionen familiegruppene skal fordeles, det vil si områder med mål om ynglinger av gaupe og områder uten mål om yngling. Ambisjonen i områder uten mål om yngling er å holde bestanden lav ved å tillate høye kvoter. Dette er i tråd med rovviltforliket fra 2011 der det er presisert at soneinndelingen skal forvaltes tydelig.

Oversikt over familiegrupperegistreringer i regionen de siste årene viser at bestanden har ligget over bestandsmålet. Det har slik sett vært et mål for nemnda å redusere bestanden ned mot bestandsmålet. Nemnda har i vedtak om kvotejakt fattet vedtak om en totalkvote på 28 gauper hvorav maksimalt fem gauper og to voksne hunngauper i A-området, dvs. i områder med mål om yngling. Direktoratet konstaterer at vedtatt kvote ligger over anbefalt kvote som fremkommer av NINAs prognosemodell for å holde bestanden stabil på 10 årlige familiegrupper. Totalkvoten og hunndyrbegrensingen i områder med mål om yngling ligger imidlertid under anbefalt kvote for å holde bestanden stabil på 10 årlige ynglinger. Den høye kvoten i områder uten mål om yngling tilsier en lavere kvote i områder med mål om yngling. Direktoratet viser også til at regionen har ligger under bestandsmålet i områder med mål om yngling de siste to årene, det bør medføre forsiktighet i fastsettelse av hunndyrkvote i disse områdene. Direktoratet viser forøvrig til den usikkerheten som eksisterer for prognosemodellen, til nemndas behandling av klagen og sekretariatets erfaringer med gaupebestanden i regionen.

Konklusjon

Etter en helhetsvurdering av nemndas vedtak om kvote for jakt på gaupe i region 8 i 2013 anser direktoratet det for mest sannsynlig at bestanden etter årets yngling fortsatt

vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen om den vedtatte kvoten effektueres.”

Miljøverndepartementets vurdering

Klagen er behandlet etter viltloven § 9, naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 1, 4, 7 og 11. Videre har departementet, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i loven §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Også forvaltningsmålet for arter i § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. Det samme gjelder § 14 om vektlegging av andre viktige samfunnsinteresser og samiske interesser. Prinsippet i § 11 slår fast at tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vedtaket gjelder jakt på gaupe, og departementet anser ikke § 11 som relevant i denne saken.

Ved behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur* fastsatte Stortinget det nasjonale bestandsmålet for gaupe til 65 årlige ynglinger, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004). Gjennom ny stortingsbehandling av rovviltpolitikken våren 2011 ble bestandsmålet for gaupe på 65 årlige ynglinger på landsbasis videreført, jf. Representantforslag 163 S (2010-2011). Videre fremgår det at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at bestanden over tid ligger så nær bestandsmålet som mulig. Det nasjonale bestandsmålet er nærmere fordelt på syv av de åtte forvaltningsregionene, jf. rovviltforskriften § 4, og for forvaltningsregion 8 er det fastsatt et bestandsmål på 10 årlige ynglinger av gaupe.

Naturmangfoldloven, viltloven og rovviltforskriften danner den juridiske rammen for departementets vedtak i klagesaken. Naturmangfoldloven § 16 tredje ledd slår fast at høsting kan bare tillates når best tilgjengelige dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Videre følger det av fjerde ledd at ved avgjørelsen om å tillate høsting og om fremgangsmåten ved høsting, skal det legges vekt på artens funksjon i økosystemet og den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfold for øvrig. Det skal også legges vekt på artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjon i vedkommende område og på skade som arten gjør.

Naturmangfoldloven § 5 slår bl.a. fast at målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmål, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og i den regionale forvaltningsplanen for rovvilt i region 8.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensyn

til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Videre skal forvaltningen være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder.

Også naturmangfoldloven § 14 inneholder bestemmelser om vektlegging av interesser. Det følger av § 14 første ledd at tiltak etter loven skal avveies mot andre viktige samfunnsinteresser. Annet ledd slår fast at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder for den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtaket om kvotejakt gjelder rovviltregion 8 (Troms og Finnmark) der det foregår reindrift, og departementet anser at vedtaket berører samiske interesser direkte. Rovviltnemnda har i sitt vedtak vektlagt potensialet for rovviltskader på beitedyr, og ivaretar slik sett samiske interesser og andre samfunnsinteresser.

Det er rovviltnemnda i hver enkelt forvaltningsregion som har hovedansvaret for forvaltningen av rovviltet, og rovviltnemnda skal gjennomføre vedtatt nasjonal rovviltpolitikk innenfor sin forvaltningsregion, jf. rovviltforskriften §§ 4 og 5. Når det fastsatte bestandsmålet for en art er nådd, har rovviltnemnda myndighet til å fatte vedtak om kvoter for jakt, jf. §§ 7 og 11.

Det følger av naturmangfoldloven § 8 første ledd at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om bl.a. arters bestandssituasjon samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlag inngår også i rovviltforskriften § 7 annet ledd, som slår fast at nemndas vedtak skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, på data om biologiske og bestandsmessige forhold og om skade- og konfliktsituasjonen. Vedtak om kvote for jakt på gaupe skal blant annet inneholde en avgrensning av jaktområdet, bestemme antall dyr som kan skytes, eventuell fordeling på kjønn og alder og om bestemte typer dyr skal være unntatt, jf. § 11 annet ledd. Rovviltnemnda skal i forbindelse med kvotefastsettelsen bl.a. gjøre en samlet vurdering av bestandens status og forventede utvikling, og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7 annet ledd og naturmangfoldloven § 10. Rovviltnemnda har ved kvotefastsettelse vurdert bestandssituasjonen og bestandens forventede utvikling, jf. sekretariatets saksfremlegg. Rovviltnemnda viser til tall fra Rovdata der det fremgår at det i 2012 ble registrert 13 familiegrupper av gaupe i region 8, syv i Finnmark og seks i Troms. I perioden 2010-2012 var det gjennomsnittlig 13,2 registrerte familiegrupper i regionen (2010: 15, 2011: 11,5, 2012: 13). Rovviltnemnda viser videre til NINA rapport 859 som viser prognoser for antall familiegrupper i Norge og rovviltregionene før jakt i 2013. For region 8 viser prognosen 12,9 (konfidensintervall mellom 8,2 og 19), og sannsynligheten for at region 8 ligger under bestandsmålet før jakt i 2013 er 23 prosent. Departementet vil understreke at usikkerheten i estimatene blir større på regionnivå, men etter departementets vurdering er dette, sammen med overvåkingsdata, den best tilgjengelige kunnskapen. Departementet anser at kravet til kunnskapsgrunnlag i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt.

I direktoratets faglige tilråding vises det til at for å holde en stabil bestand for landet som helhet, viser modellen at en kan høste 0,43 voksne hunndyr per registrerte familiegruppe eller 1,27 gauper per registrerte familiegruppe. For å opprettholde en stabil bestand på 10 familiegrupper av gaupe i region 8 gir prognosemodellen et estimert totaluttak på 13 gauper, hvorav 4 voksne hunndyr. Målsettingen i tråd med rovviltforliket av 2011 er å forvalte bestanden av gaupe så nær bestandsmålet som mulig. Ettersom bestanden i dag ligger over bestandsmålet på 10 familiegrupper vil det etter departementets vurdering være forsvarlig å sette en høyere kvote for å få en ønsket reduksjon ned mot bestandsmålet.

Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder, jf. rovviltforskriftens formål i § 1. Når det gjelder kvotefordeling og jaktområdeavgrensning har rovviltnemnda lagt vekt på forvaltningsplanen og prioriteringen av områder til henholdsvis gaupe og beitenæring som følger av denne. Uttaket gjennom kvotejakta er fastsatt med sikte på en målrettet skadereduserende effekt. Dette er også i samsvar med prinsippet i naturmangfoldloven § 12. Det følger av denne bestemmelsen at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slik lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. I rovviltnemndas vedtak fremgår det at rovviltnemnda har lagt vekt på føringene i forvaltningsplanen for rovvilt i region 8 og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning i fordeling av kvoten til ulike jaktområder. Region 8 er delt inn i områder med og uten mål om ynglinger, såkalte A- og B-områder. I områder uten mål om yngling er målsettingen å holde bestanden av gaupe lav ved å åpne for høye kvoter. Dette er i tråd med rovviltforliket fra 2011 der det er presisert at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. I områder uten mål om yngling er det satt en kvote på til sammen 23 gauper uten hunndyrkvote. I områder med mål om yngling er det satt en kvote på 5 gauper, hvorav to voksne hunngauper. Direktoratet viser i sin faglige tilråding til at den totale kvoten ligger over det prognosemodellen anbefaler for å holde bestanden stabil på 10 årlige familiegrupper. I områder med mål om yngling har nemnda satt en totalkvote og hunndyrkvote som er lavere enn det prognosemodellen anbefaler for å holde bestanden stabil på 10 årlige familiegrupper. Direktoratet viser videre til at regionen har ligget under bestandsmålet i områder med mål om yngling de siste to årene, og at dette bør medføre forsiktighet i fastsettelse av hunndyrkvote i disse områdene. Etter en helhetsvurdering av vedtaket anser direktoratet det for mest sannsynlig at bestanden etter årets yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet i regionen dersom den vedtatte kvoten effektueres. Departementet mener kvoten på 23 dyr uten hunndyrkvote i områder uten mål om yngling er høy, men i tråd med rovviltforliket og forvaltningens mål om at bestanden skal holdes lav i områder uten mål om yngling, og det juridiske rammeverk som er skissert over. En så høy kvote i områder uten mål om yngling innebærer imidlertid at kvotene i områder med mål om yngling må være lave nok slik at man kan sannsynliggjøre at bestandsmålet nås også etter neste yngling, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7. Departementet viser til at kravet til presisjon øker jo nærmere ned

mot de nasjonale bestandsmålene den aktuelle rovviltart forvaltes, og som beskrevet over er målsettingen i tråd med rovviltforliket av 2011 å forvalte bestanden av gaupe så nær bestandsmålet som mulig. Departementet anser imidlertid at den vedtatte kvoten i områder med mål om yngling ikke er til hinder for en vekst i de områdene der rovviltnemnda ønsker etablering av familiegrupper, jf. dagens regionale forvaltningsplan for rovvilt i region 8.

Departementet vil likevel understreke betydningen av å fastsette hunddyrkvoter i vedtak om kvotejakt på gaupe. Det er det totale uttaket av voksne hunddyr som er avgjørende for om bestandsmålet nås, siden måloppnåelsen baseres på antall registrerte familiegrupper av gaupe. Selv om det i rovviltforliket presiseres at soneinndelingen skal forvaltes tydelig, er det et overordnet mål i rovviltforvaltningen å ligge så nær det nasjonalt fastsatte bestandsmålet som mulig. For å sannsynliggjøre at det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen nås etter neste yngling, jf. kommentarene til rovviltforskriften § 7, bør rovviltnemndene i *fremtidige* kvotevedtak fastsette hunddyrkvoter også i områder uten mål om yngling

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som gaupebestanden blir utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10. For landet som helhet har bestanden av gaupe den siste treårsperioden ligget over det nasjonale bestandsmålet på 65 årlige ynglinger. Tall fra Rovdata viser imidlertid en nedgang i antall familiegrupper for tredje året på rad (2010:80, 2011:74, 2012:69). Det er videre beregnet at det vil være omkring 70 familiegrupper på landsbasis før jakt i 2013. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt. Miljøforvaltningen har derfor god oversikt over den samlede belastningen. Under kvotejakta 2012 ble det skutt åtte gauper i Finnmark, hvorav tre gauper i A-området (en to år gammel tise, dens unge og en voksen hann). I Troms ble det skutt ti gauper, hvorav fire dyr i A-området (en tise). Etter at rovviltnemnda fattet sitt vedtak om kvotejakt for 2013 har en hunngaue blitt påkjørt og drept av bil i regionen (15. januar i Kvalsund i Finnmark). I tillegg har ett dyr blitt felt på skadefelling (Bardufoss flyplass i Troms 4. januar). Disse dyrene vil bli belastet kvoten, jf. § 7 femte ledd i rovviltforskriften. Ett dyr skal belastes kvoten i B-området i Finnmark og ett dyr belastes A-området i Troms.

Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer til anvendelse hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap. Etter departementets syn skal ikke føre-var-prinsippet tillegges stor vekt i denne saken. For gaupe foreligger det betydelig kunnskap om bestandssituasjonen, effekten av påvirkninger og den samlede belastningen arten utsettes for.

Bygdefolk for rovdyr tar opp regioninndelingen mellom region 7 og 8 i sin klage. De viser til en samarbeidsavtale mellom region 7 (Nordland) og region 8 (Troms og Finnmark), hvor følgende område i region 7 nå omfattes av kvotevedtak for jakt på gaupe i region 8: fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa

for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa). Denne avtalen innebærer at rovviltnemnda i region 8 fastsetter kvote som skal gjelde i dette området, og at eventuelle gauper som felles i dette området belastes kvoten for region 8. Til dette stiller organisasjonen spørsmål om hvilken betydning denne avtalen har for bestandsmålene for gaupe i region 7 og 8. Bygdefolk for rovdyr anfører at denne avtalen er i strid med rovviltforliket av 16. juni 2011.

Departementet viser til rovviltnemndas redegjørelse for denne regioninndelingen. Videre har Direktoratet for naturforvaltning gitt departementet nærmere informasjon knyttet til denne anførselen. Direktoratet uttaler at samarbeidsavtalen mellom region 7 og region 8 ikke rører ved bestandsmålene for de ulike regionene, og at den heller ikke rører ved regiongrensen når en beregner hvor mange familiegrupper en har i de ulike regionene. Gaupefamilier som registreres i samarbeidsområdet regnes ikke inn i antall familiegrupper i region 8, de telles fortsatt inn i antall familiegrupper i region 7. Bakgrunnen for denne avtalen er at samarbeidsområdet er del av et større område hvor samme gauper bruker områder på tvers av regionsgrensen. Området har en mer naturlig tilknytning til Troms i region 8, enn nordlige del av region 7.

Når det gjelder anførselen vedrørende vedtaksdato, merker departementet seg at rovviltnemnda har tatt denne anførselen til etterretning, og vil være flinkere med tydelig å få frem dato for når vedtakene blir gjort offentlig tilgjengelig. Departementet er enig med klager i at det er viktig med en tydelig overskrift og vedtaksdato. Dersom vedtaket ikke blir offentliggjort samme dag er det viktig å få fram dato for offentliggjøring av vedtaket slik at dato for klagefristens utløp blir tydelig. Departementet vil samtidig understreke betydningen av at vedtak om kvotejakt fattes tidlig nok, slik at en eventuell klagesak kan avgjøres i god tid før jaktstart 1. februar. Dette gjelder også offentliggjøring av vedtakene.

Departementet finner at vedtaket tilfredsstillende vilkåret i naturmangfoldloven § 16 tredje ledd om at høsting kan bare tillates når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Departementet finner også at vedtaket er forsvarlig, sett i lys av artens funksjon i økosystemet, den virkningen høstingen kan ha på det biologiske mangfoldet for øvrig, artens betydning for næring eller rekreasjon, høstingstradisjoner i vedkommende område og den skade som arten gjør. Videre er vedtaket i overensstemmelse med rovviltnemndas forvaltningsplan for rovvilt i regionen og prinsippet om geografisk differensiert forvaltning og en tydelig soneinndeling, jf. rovviltforliket 2011.

Departementet kan ikke se at det på bakgrunn av klagen er fremkommet opplysninger som tilsier en omgjøring av vedtaket.

Konklusjon

Miljøverndepartementet opprettholder vedtaket til rovviltnemnda i region 8 (Troms og Finnmark) om kvote for jakt på gaupe i region 8 i 2013. Vedtaket ivaretar de ulike

hensynene i saken og er i overensstemmelse med bestemmelsene i naturmangfoldloven § 16, jf. § 77, og rovviltforskriften §§ 1, 4, 7 og 11.

På grunn av regelen om fratrekk ved irregulær avgang etter at vedtak om kvote er fattet, jf rovviltforskriften § 7, blir den totale kvoten ved jaktstart 1. februar 26 gauper. I Troms og den delen av region 7 (Nordland) som omfattes av kvotevedtaket i region 8 kan det dermed felles 9 gauper uten hunddyrkvote, hvorav en av disse i områder med mål om yngling (A-området), dette dyret kan være et voksent hunddyr. I Finnmark kan det felles 17 gauper, hvorav 14 gauper uten hunddyrkvote i områder uten mål om yngling (B-området). I områder med mål om yngling (A-området) kan det felles 3 gauper, hvorav inntil ett voksent hunddyr.

Departementet ber imidlertid om at rovviltnemnda *i fremtidige vedtak* setter egne hunddyrkvoter i områder både med og uten mål om yngling.

Med hilsen

Brita Slettemark (e.f.)
avdelingsdirektør

Mette Svenningsen
rådgiver

Kopi til:

Fylkesmannen i Finnmark	Statens Hus	9815	VADSØ
Rovviltnemnda region 8 Troms og Finnmark, Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Direktoratet for naturforvaltning	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM

